DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2021-11-21 17:27
Artikelns ursprungsadress: https://www.dn.se/ledare/kolumner/medier-tappar-huvudet-infor-klimathotet/

LEDARE

Ledare: Medier tappar huvudet inför klimathotet

PUBLICERAD 2006-12-09

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Skaffa nyhetsbrev

Statsråd som körde Volvo eller Saab fick minuspoäng när Aftonbladet betygsatte de nya ministrarnas ansvarsfullhet. Det implicita budskapet var:

Köp inte svenskbyggda bilar.

Höj gärna risken för att dö i krock, bara du gör av med lite mindre bränsle.

Med hänvisning till klimathotet har journalistiken under hösten tappat all kritisk distans. Det har blivit fullkomligt legitimt för även nyhetsreportrar att driva ohämmad propaganda för vissa lösningar. "När jorden håller på att gå under finns ingen neutralitet", lyder självberättigandet. Att en stor del av svenska journalister stöder miljöpartiet underlättar.

Det behöver inte vara fel att våra medier engagerar sig för viktiga syften och värden. Det omvända oroar mer i dagens medieutveckling: en cynism utan annan bäring än det kommersiella och det självhävdande. Likväl är det skadligt när journalistiken undviker kritisk sakgranskning. Det är vad som i stor skala har skett under höstens kampanjer kring klimathotet.

Låt oss anta att klimathotet är reellt. Följer därav att de åtgärder som drivs av miljöpartiet och "miljörörelsen" är de rätta? Är den som inte reservationslöst tror på dem en anhängare av jordens undergång?

Inte ens den enklaste åtskillnad mellan mål och medel har gjorts i höstens mediekampanjer om klimatet (med DN Vetenskap som lysande undantag). Detta är allvarligt också för den viktiga saken. Ju mer reellt och stort ett problem är, desto mindre har vi råd med skenlösningar.

Några betydelsefulla grundfakta:

a) Att inom 50 år stabilisera nivån av koldioxid i atmosfären tycks krävas en minskning av dagens globala utsläpp med cirka 60 procent.

b) Indien och Kina har år 2050 cirka tre miljarder invånare, omkring en tredjedel av jordens befolkning. Med en ekonomisk tillväxt på 8-10 procent per år och stegrat välstånd följer en dramatisk ökning av de båda ländernas energibehov.

c) Givet faktum b är det omöjligt att uppnå målet a med dagens teknik. Det fordras stora teknologiska genombrott. Den alternativa metoden, att krascha utveckling och hopp i länder som Indien och Kina, vore att försöka lösa klimathotet via en social och ekonomisk katastrof.

d) Kraftproduktion med olja och kol är den helt dominerande källan för utsläpp av växthusgaser - 24,5 procent. Världens samlade transporter står för 13,5 procent, samma andel som jordbruket (The Economist, september 2006).

Det finns tre ytterligare skäl för att fokusera på kraftproduktionen. Elindustrin är mycket flexibel när det gäller att välja bränsle, till skillnad från transporter. Utsläppen från kraftproduktion kommer från få stora anläggningar som är lätta att identifiera. Betydligt mer el kommer att behövas om vi vill rädda jorden utan att krascha världen. Ekonomisk tillväxt är alltid kopplad till ökad elanvändning. Även i fråga om transporter är det mest löftesrika för framtiden kopplat till el; om vi ska övergå till vätgasbilar, med vatten som enda utsläpp, går det åt stora mängder el för att producera vätgasen.

Lyckligtvis finns det gott hopp om teknologiska framsteg. Vätgasbilen är en. Kärnkraft i nya former är en annan. Mer och bättre utnyttjad vattenkraft är en tredje. "Trapping" av koldioxid i kraftproduktion (för lagring i berg eller sänkning i havsdjup) en fjärde, väl beskriven på DN Vetenskap 26/11 2006. Bränsleceller en femte; "bränsleceller i bilar tycks nu vara ett verkligt alternativ inom överskådlig framtid", konstaterade den nordiska forskarkonferensen om bränsleceller nyligen. Nya material som sänker vikten hos bilar och därmed energiåtgången är också mycket löftesrikt.

Etanol är däremot ingen framtidslösning. Energi ut är för liten i förhållande till energi in, bland annat på grund av processen för att utvinna alkohol ur grödor samt långa transporter. Vidare går det åt enorma arealer, på grund av att energitätheten är så låg. Oljekommissionens förslag skulle enligt professor Christian Azar på Chalmers kräva halva Sveriges åkerareal. KTH-forskaren Rebecka Engström lade i oktober fram en viktig avhandling, byggd på livscykelanalys. Hon konstaterar: "En övergång till en större andel bioenergi, som nu föreslås allt oftare, får konsekvenser för den biologiska mångfalden och annan miljöpåverkan som är kopplad till mark, till exempel övergödning och kemikalieanvändning. Det innebär att om klimatfrågan ensam får styra åtgärder inom sektorn, riskerar vi att få andra svårlösta problem i stället."

Var finns mediernas intresse för denna forskning?

Sverige har ur klimatsynpunkt en unikt gynnsam sammansättning av sina energikällor. Elen kan produceras helt utan fossila bränslen tack vare vattenkraft och kärnkraft. För uppvärmning skulle vi också kunna i stort sett avstå från fossila bränslen, bland annat genom att bränna ved direkt i kraftvärmeverk. Vill vi göra ytterligare goda insatser för världens klimat, kommer två åtgärder i förgrunden:

Hjälp Polen att minska sitt beroende av kolkraft (varje miljard kronor satsad på detta är värd mångdubbelt mer än samma miljard använd för att subventionera etanol), om inte annat så genom export av svensk kärnkraftsel;

Satsa stort på svensk forskning och ingenjörstradition för att ge ett bidrag till teknikutvecklingen rörande bränsleceller, kärnkraft med mera.

Miljöpartiet grundades som en direkt följd av folkomröstningen om kärnkraft 1980, som en förlängning av linje 3. Om linje 3 vunnit hade Sverige gjort sig av med all kärnkraft till år 1990. Uppemot hälften av Sveriges elproduktion skulle nu i praktiken ha kommit från fossila bränslen. Mot den bakgrunden fordras det en makalös journalistisk glömska för att så självklart och okritiskt som skett under hösten framställa miljöpartiet och "miljörörelsen" som det absoluta moraliska och sakliga rättesnöret för alla andra i klimatpolitiken.

TEXT

Hans Bergström

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt